

Prologus

P Testes vos inquit estis. hoc enim dixit Booz ad maiorem certitudinem facti. **Q** Faciat dominus etc. quod filij eaz facti sunt capita duodecim tribuum rachel. preponit autem rachel ipsi iye. id est esset minor quod fuit prima et principalis vxor ipsius Jacob ut habetur Genesim. xxix. quod in illa parte consensit. id est alia sibi fraudulenter supposita fuerit.

Fiatque domus tua etc. hoc expressit. quod genealogizatio ipsius dauid ichoat a phares postea. cum dicitur. De sunt generationes phares etc. **T**ulit itaque booz etc. ut quod fecerit in inhibitione dominus de ducendis alieni generis mulieribus: ut habetur deuter. vii. Dicitur quod illa inhibicio fuit facta ne pyrores alienigenas filij israel traherent ad ydolatricam. ista autem ruth iaz erat conuersa ad fidem et cultum vniuersi dei et per bonam vitam in hoc firmata. ut patet ex predictis propter quod dicta inhibicio non habebat hic locum. Sed maalon et chelon non videntur ex cursari a dicta transgressione. quod ceperunt vxores moabitidas antequam essent conuersae ad fidem et cultum vniuersi dei. quod videtur ex hoc quod ozpha rediit ad deos suos ut dicitur in ierem. i. ca. Et per hoc quod Boemi suadebat ipsi ruth similitur reuertit. quod non fecisset si ante conuersa fuisset. quod non suafisset ei apostatare a fide et cultu vniuersi dei. **I**ngressusque est. hic pariter describitur plura conceptio cum dicitur. **E**t dedit illi dominus etc. **D**um videtur quod non solum virtute nature: sed cum habet gratiam naturam adiuvante eo quod ita cito concepit de homine iam senes. et hoc fuit concessum a domino. quod booz acceperat ruth ex fraterna caritate ad suscitandum semen defuncti in sua hereditate ex obedientia legis que ad hoc inducit. **V**enturo. xxv. **D**ixeruntque. hic ponitur plebis congratulatio et gratiarum actio. cum dicitur. **H**ic dicitur dominus etc. **E**t vocaret nomen eius in israel. quod filius sic natus dicebatur filius defuncti. id est alio nomine vocaret sicut iste vocatus est obed. non elimelech. aut maalon.

Et multo etc. hyperbolica est locutio ad congaudendum ipsi noemi. vel quod melius erat ei habere vnum nepotem de parte diuinitate et potente quam septem filios de parte paupere quibus fuit elimelech in fine. ut dicitur in ierem. i. ca. cetera patet versus ibi. **S**almon genuit booz. tres fuerunt booz sibi succedentes. hic comprehensum sub vno nomine. sicut dicitur est s. ij. capitulo.

Liber Ruth finit.

bitidem vxorem maalon in coniugium sumserim ut suscitez nomen defuncti in hereditate sua. ne vocabulum eius de familia sua ac fratribus et populo deleatur. Vos inquit habetis testes estis. Respondit ois populus qui erat in porta et maiores natu. Nos testes sumus. **F**aciat dominus hanc mulierem quam ingrediamur domum tuam sicut rachel et lyaz que edificauerunt domum israel: ut sit exemplum virtutis in ephrata. et habebat celebre nomen in bethleem. **F**iatque domus tua sicut domus phares quem thamar peperit iude de semine quod tibi dederit dominus ex hac puella. **T**ulit itaque booz ruth: et accepit vxorem. **I**ngressusque est ad eam: et dedit illi dominus ut conciperet et pareret filium. **B**ixeruntque mulieres ad noemi. **B**enedictus dominus qui non est passus ut deficeret successor familie tue. ut vocaretur nomen eius in israel: et habeamus que consoletur animam tuam: et enutriet senectutem. **B**enurum enim tua natus est qui te diliget: et multo tibi melior est quam si septem haberes filios. **S**usceptumque no-

mi puerum posuit in sinu suo et nutricis ac gerule fungebatur officio. **V**icine autem mulieres gratulantes ei. et dicentes: natus est filius noemi. vocaueruntque nomen eius obed. **H**ic est pater isai patris dauid. **D**e sunt generationes phares. **P**hares genuit esrom. **E**srom genuit aram. **A**ram genuit aminadab. **A**minadab genuit naason. **N**aason genuit salmon. **S**almon genuit booz. **B**ooz genuit obed. **O**bed genuit isai. **I**sai genuit dauid regem.

ExPLICIT liber Ruth.

Incipit prologus sancti hieronymi in libros Regum.

Quaginta et duas litteras esse apud hebreos. syrosque lingua et chaldeorum testatur que hebreorum magna ex parte confinis est. Nam et ipsi vigintiduo elementa habent: eodem sono: sed diuersis characteribus. Samaritani etiam petateuchum moysi totidem litteris scripserunt. figuris tamen: et apicibus discrepant.

molo. Iste latine et grece ab hebreis videtur exire. apud illos enim prius dictum est aleph. deinde ex consimili enunciatione apud grecos tractum est alpha inde apud latinos a. Sed hebrei. xxij. elementis litterarum finem veteris testamenti libros vtuntur. Greci vero. xxiiij. Latini autem inter vtantur linguam progredientes. xxiiij. elementa habent. Hebreorum litteras dicunt a lege cepisse per moysen. Syros autem et chaldeorum per abraam. Unde cum hebreis et numero et sono concordant sed solis characteribus. id est figuris discrepant propter hoc dicit hic hieronymus. **V**igintiduas litteras etc. id est vicina. quod et assimilatur in sono et in numero litterarum. **N**am ipsi. xxij. etc. id est formationibus litterarum. **E**t apicibus discrepantes. id est titellis siue litterarum summatibus. **S**amaritani sicut ait Hieronymus. in libro de locis ciuitas est regalis in israel. que nunc sebastia dicitur. sed et ois re-

Incipit prologus in libros Regum. **Q**uaginta et duas litteras etc. In isto prologo versatur intentio hieronymi circa quinquaginta. **P**rimo enim intendit ostendere numerum litterarum veteris testamenti. et hoc facit dupliciter. scilicet per litteras et figuras. per litteras enim hebraicis alphabeti. et figuras veteris testamenti. ostendit. xxij. esse litteras per collationem numeri. et hoc facit in principio istius prologi sed finem figuram introductam de apocalypsi computant viginti quatuor litteras. videlicet de ultra medium prologi. **S**ecundo catalogum litterarum ponit. et in legem prophetarum et agyographa distinguunt ibi. **P**rimus apud eos liber etc. **T**ercio ostendit habet prologi utilitatem. scilicet ut sciamus libro canonis et apocryphorum distinctionem. ibi. **H**ic prologus scripturatur. **Q**uarto sermonez apostrophat ad lectorem. et facit tria. **P**rimo rogat ne ipsi us intentione peruat dicens quod. lxx. interpretes reprehendere intendat. ibi. **Q**ue ergo ita se habeant etc. **D**einde mouet ut istius operis lectioni attendat ibi. **R**ege ergo primus etc. **A**d vltimum consulit et ut cum alijs referat. ibi. **C**erte si incredulus es etc. **Q**uinto rogat paulam et eustochium ut contra detractores eum prestant clypeis orationum. quod non vult verbis contentendere contra ipsos. ibi. **S**ed et vos famulas christi etc. **S**iginti et duas litteras etc. **P**er eundem apparet quod dicitur in littera. **N**ota quod dicitur **I**sidorus. in primo ephy-

In libros regū

gio q̄ circa eā fuit s̄ clustrate nomen accepit. ⁊ inde dicuntē samaritani. sed quare introducūt hic. q̄ samaria decē tribuū regione destructa a salmanazar rege assyrioz. ⁊ decē tribub⁹ captiuatis. ⁊ vltra montes caspios collocatis. rex assyrioz ex diuersis gentib⁹ misit in samaria incolas. q̄ terrā colerēt ne in solitudinē verteret qui nescientes legitima terre illius a bestiis necabant. qd̄ rex assyrioz cōperiens in toto cōsilio misit ad eos quosdā de sacerdotibus hebreoz q̄ docerēt eos legitima terre. illi autē receperūt in pentateuchū moysi. ⁊ iō lras hebreoz adhuc in scriptis suis retinent. ⁊ p̄ hoc introducunt h̄ in testimoniū numeri literarū. h̄ post reuersionē iudeoz de captiuitate babilonica in repatione bibliothecę p̄buste a chaldeis esdras quasdā nouas literas inuenit ⁊ q̄sdā mutauit: q̄ nimis aspere sonabant. ⁊ hoc ē qd̄ seq̄t̄ur.

Certūq̄ est ⁊c. nabuchodonosor rege babilonis. vt h̄. iij. Reg. xxv. sc̄do Paral. xxxvj. e

Et instaurationē ⁊c. j. Esdre. vj. f̄ Alias lras ⁊c. i. figure vel formationes lraz. Sic ostenso numero lraz descendit ad figurā vt oñdat numerū libroz vt. testa. cōcordare in literis ⁊ figuris vñ dicit. **In libro ⁊c. i. cōputatio.** h̄ Sub leuitarū ⁊c. h̄. iij. Censeo es. d̄ numerare: et inde h̄ census d̄ numeratio. **Mystice. i. figurate.** q̄ p̄ hunc numerū. s. xxij. dat̄ intelligi q̄ sacerdotes ⁊ leuite debent intelligere. xxij. libros vt. test. **Et nomē dñi ⁊c.** dictū ē s. q̄ post reparationē templi esdras alias lras reperit. tñ vsq̄ ad temp⁹ illud samaritani ⁊ hebrei easdē literas habuerunt. ⁊ hoc p̄z. q̄. **Et nomē dñi tetragrammaton ⁊c.** Tetragrammaton interpretat̄ quatuor lraz. ⁊ cōponitur a tetra qd̄ est quatuor ⁊ grāma qd̄ est lra. Est autē nomen dñi qd̄ erat in lamina anrea q̄ sup̄ thyrā frontis p̄tificis imminebat. Exo. xxvij. s. ⁊ quatuor lris scribebat. s. i. o. t. h. e. vau: ⁊ heth. ⁊ fm̄ Hiero. i. quadā epla ad marcellā. Forth interpretat̄ principū. vau ⁊ he ista. heth vita. ⁊ est ita intelligenda interpretatio. Iste. s. sp̄s q̄ p̄ legalē pontificē figurat̄ est principū vite. i. actor vite spūalis. s. p̄ incarnationem ⁊ passionē suā. **Alia interpretatiōne inuenies in postillis.** **Sed ⁊ psalmi ⁊c.** adhuc oñdit q̄. xxij. litere sūt ap̄d hebreos p̄ quinq̄ psalmos q̄ apud ip̄os p̄ oēs lras alphabeti digerunt. tñ i epla quadā ad marcellā nō facit hieronymus nisi de quatuor mentionē. sed forte vicio scriptoz omisus est centesimusundecim⁹. ⁊ hec sūt verba Hieronymi. Scire debes. iij. psalmos fm̄ ordinē hebreoz incipere elementoz. tricesimus sextū ⁊ centesimūdecimū. centesimūdecimū octauū. ⁊ ceterosimūq̄ dragessimūquartū. vt nō scire debes in priorib⁹ ps. singulis lris singlos versiculos q̄ trimetro iambico versu p̄stant esse cōnexos. inferior tetrametro iambico cōstare. s. sicut Deuteronomij canticū scriptū est. Sūt q̄ alios putent hoc ordine incipere h̄ falsa eoz opinio est. lege lram sic. **S ⁊ psalmi. isti q̄ sequunt̄.** m̄ Tricesimus sext⁹. Noli emulari. n̄ Et centesimusdecim⁹ Confitebor tibi dñe in toto corde meo in cōsilio iustoz ⁊ cōgragatione **o** Et centesimusunde

cim⁹. **Htus vīr qui timet dñm.** vbi glosa. est etiā ille psalmus digestus p̄ oīs lras alphabeti. **p** Et centesimusdecimus octauus. **Hti immaculati in q̄ sunt.** xxij. octonarij versuū ⁊ singlas lras octo versus sequūt. **Nā ex alpha prima lra incipiunt octo versus.** ex heth sc̄da lra alij octo ⁊ sic de de alijs octo vsq̄ ad than q̄ est extrema lra. ita. ita dicit Hiero. i. epistola supradicta. **q** Et centesimusquadragesimusquart⁹. **Exalta bo te deus me⁹ rex.** in quo sicut ait Hiero. in eadē epla singulis lris singuliver sus genie deputant̄. **Quamq̄ diuerso ⁊c.** vt dcm̄. s. **Et eiusdē numeri ⁊c. i. xij.** lris ordinat̄ q̄ vt trimetru iambicu dcm̄ est supra in epistola ad Paulinū. vij. ca. vbi agit de lamentationib⁹ hseremie. sed tetrametruz recipit iambicu omnib⁹ locis. h̄ spondeū tm̄ in imparib⁹ ⁊ d̄ iambicum a pede p̄dominante in loco pari. i. quo nullus ali⁹ pes d̄z poni ⁊ sic d̄ in cō

decimus ⁊ centesimusdecimus octauus et centesimusquadragesimusquartus: q̄ q̄s diuerso scribātur metro tamen eiusdem numeri textur alphabeto. **Et hie remue lamentationes ⁊ oratio eius salomonis quoq̄ in fine puerbia: ab eo loco in quo ait Mulierē fortem quis inueniet. eiusdē alphabetis vel incisionibus supputant̄.** Porro quinq̄ littere duplices apud hebreos s̄ caph: mez: nun: phe. sade. **Alit em̄ scribunt per has p̄cipia medietatesq̄ libroz: aliter fines.** Unde ⁊ q̄nq̄ a plerisq̄ libri duplices estimātur. **Samuel**

mento **Boe. de cōsolatione sup̄ illū loco p̄mi libri.** **S** isteliferi conditor orbis. iambicu metru si d̄metru est quatuor h̄z pedes. si trimetru ē sex. si tetrametru o cto. **Gra exempli accipiat istud.** **De⁹** creator oim̄. iā surgit hora tertia. **Deus iamb⁹ primus.** crea alter iamb⁹ iunge siml ⁊ h̄ebis vñū metru. ⁊ o iambus mñū alter iamb⁹ iunge sil ⁊ h̄ebis sc̄dm̄ metru. iam sur spondeus: git ho. iambus. iunge sil ⁊ h̄ebis terciū metru. ra ter spondeus. tla iamb⁹. iunge simul ⁊ h̄ebis q̄rtū metru. **Et ita p̄z q̄re dicat tetrametru.** **S** ist posses ponere exemplū in illo hymno. **Tam lucis ortu sydere. deū p̄cemur supplices. ⁊ in psalib⁹.** cōiter tñ assignatur ibi d̄metru iambicu. q̄ in qlibet vsu hymni sūt quatuor versus metrici. **Iste em̄ ē vñ⁹ vsus metric⁹.** **Iā lucis ortu sydere. ali⁹ est. deū p̄cemur supplices. ⁊ sic de alijs.** **Hiere. q̄z ⁊c. de quib⁹ habitū ē s.** in epla ad paulinū ca. vij. **Et oio eius que incipit. Recordare dñe. Salomonis q̄z ⁊c. i. numerant̄ alphabeta.** appellat̄ lras alphabeti fm̄ q̄s fit versuū supputatio ⁊ ordinatio. **Incisiones appellat̄ metroz vel versuū distinctiōes.** in q̄ bus q̄si incisi distinguunt̄ pedes sicut p̄z s. primo. vel q̄ ita certū h̄nt numerū sillabaz. q̄ q̄qd̄ supfluum est videtur abscissum. vnde Hiero. ad marcellā. puerbia salomonis extremū claudit alphabetū. qd̄ tetrametro iambico supputat̄ ab eo loco i quo ait. **Mulierē fortem ⁊c.** **Prouerbioz. xxxj. Porro ⁊c.** **Hic assignat̄ aliā cōuententiā inter lras alphabeti ⁊ libros vete. testa. lra satis plana est.** **Porro ⁊c. ⁊ subiungit quare dicunt̄ duplices.** **Aliter em̄ ⁊c. i. aliter scribuntur in principio. aliter in fine.** **De ⁊ a plerisq̄ ⁊c.** **Libri regū quatuor sunt apud nos. duo tm̄ apud hebreos primū dicūt Samuel a nomine auctoris. vnde dicit **Isid. lib. ethymo. vj. libru Judicū ⁊ Ruth Samuel edidisse creditur.** **Liber samuel eiusdem samuelis natiuitatem ⁊ sacerdotiū ⁊ gesta describit idcirco nomen ab eo accepit.** **Et quāuis hic liber saul ⁊ dauid historiam continet. vtriq̄ tamen ad samuel referuntur. quia ip̄e vixit saul in regē. ip̄emet etiā vixit dauid in regem futurū. cas⁹ libri primā partem conscripsit idem samuel.****

Prologus

sequētia vō vsq; ad calcē scripsit dauid rē. Scōz libru ap-
pellauit malachim. i. regū a materia. Vñ dicit Iud. Ethy-
mo. vi. Malachim p̄inde appellat eo q̄ reges inde r̄ isra-
elitice gentis. gesta q̄ eoz p̄ ordinē digerat temporū. ma-
lachim ei hebraice latine regū interpretat. Hūc libru hie-
remias prim⁹ in vnuz
volumē coegit. naz
ante sparsus erat p̄
singulas regū histo-
rias. Dabrielam in he-
braice Paralipome
non grece verba die-
rū latine. Cetera pa-
tebūt inferius. **C**
Quō ḡ. xxij. elemen-
ta rē. Ite dicunt ele-
menta q̄si alimenta
ad similitudinē mū-
di elementoz. sicut
em̄ illa coeuntia oē
p̄ficiunt corpus. sic
et he cōiuncte l̄rales
vocē q̄si corpus ali-
q̄d cōponunt. tñ ele-
menta pp̄rie dicunt
īpe p̄nunciationses.
note aut̄ eaz l̄re abu-
sive tñ r̄ elementa p̄
l̄ris r̄ l̄re p̄ elementis
vocant̄ cū dicim⁹ si
posse p̄stare in eadē
sylla r̄. ante p̄. nō de
litteris dicim⁹ s̄ de
p̄nunciatione earū
nā q̄tū ad scripturā
p̄nt cōiungi. nō tam
enunciari nisi post-
posita r̄. **C** Et eoz
initijs rē. i. ex his. xx-
ij. elementis vel l̄ris
initiat̄ r̄ cōponit̄. vñ
dicit Pristin⁹ i ma-
iorū volumine. Ite
ra est minima ps vo-
cis cōpositere. hoc ē
q̄ cōstat ex cōpositiōe l̄raz. **C** Ita. xxij. volumina rē. q̄.
d. sicut puer instruit p̄ l̄ras ad cōpositiōes vocū ita p̄ hos
libros instruit auditor in doctrina fidei r̄ morū. **C** Qui
mus apud rē. In epla ad parlinū. vij. ca. exponunt̄ hec q̄
rū expositiōne breuitat̄ cā nō iterō in hoc loco. Ite sat̄
p̄z oib⁹. tñ aliq̄ breuit̄ p̄stringā. **C** Thorath. fm̄ Remi-
gii lex vel pentateuchus. **C** Scōm p̄phetaz ordinez
rē. vñ q̄ male assignet̄ iste ordo p̄phaz. q̄ p̄phā ē rex eue-
tus immobili veritate denūciatio. q̄d nō facit aliq̄s liber
historicus. Hūio q̄ p̄phētia nō est solū annūciatio futu-
roz v̄bis sed etiā fact̄. vt̄ Deec. xij. Ego visionē multipli-
cavi r̄ in manu p̄phetaz assimilat⁹ sū. i. oñsus. q̄ nō tm̄
verbis p̄dicabant̄ s̄ r̄ operibus p̄figurabāt. s̄l̄r̄ Esa. xx. le-
git̄ q̄ Esaias incessit nudus r̄ discalciat⁹ trib⁹ dieb⁹ in si-
gnū r̄ portentū triū annoz captiuitat̄ v̄ture sup̄ egyptū
r̄ ethyopiā. **C** fm̄ hoc iob r̄ alia agiographa debent̄ inf̄
p̄phetas enūerari. iō dicit̄ Hugo de sc̄to victore. q̄ liber
p̄pheticus d̄r duob⁹ modis. vel q̄ editus a p̄pheta. v̄l q̄
scriptus p̄phētico stilo. vñ Iosue. Iudicū. Samuel. r̄ ma-
lachim p̄phete dicunt̄ q̄ a p̄phetis cōscripti. Iosue igit̄
p̄pheta fuit. vt̄ D̄ne. xxvij. Tolle iosue filiū nun in q̄ ē sp̄s
ritus d̄ni. r̄ Deut. xvij. Prop̄hetā de gente tua r̄ de fratri-
bus tuis sicut me suscitabit̄ d̄ns. **C** d̄r de Iosue ad l̄ram.
Sed adhuc daniel inter p̄phetas numerari deberet. r̄ lib̄
psalmoz. Hūio. p̄phētia largissime d̄r inspiratio diuina
occulta denūcians. r̄ fm̄ hoc historia creatiōis reuelata

malachim: dabrielamin: es-
dras: hieremias cū cynoth
i. lamētatonib⁹ suis Quō
igit̄ vigintiduo elemēta s̄
p̄ q̄ scribim⁹ hebraice om̄e
q̄d loq̄mur. r̄ eozuz initijs
vox hūana cōphendit̄. ita
vigintiduo volumina suppu-
tāt. q̄b⁹ q̄si l̄ris r̄ exordijs
in dei doctrina tenera ad-
huc lactens viri iusti erudi-
tur infantia. **C** Prim⁹ apud
eos liber vocat̄ bresith quē
nos genesim dicim⁹. secū-
dus hellesmoth. qui exo-
dus appellat̄. terci⁹ vage-
cra. i. leuitic⁹. quart⁹ vage-
daber: quē numerū voca-
mus: q̄nt⁹ ellead dabarim
q̄ deuteronomiū p̄notatur
Hi s̄ q̄nq; libri moysi q̄s
pp̄rie thorath. i. legem ap-
pellat̄ Scōm p̄phetarū
ordinē faciūt r̄ incipiūt ab
Iesu filio naue: q̄ apud il-
los iosue bennun d̄r. **C**
inde subtexerūt sopthim. i.
iudicū libroz r̄ in eundem
b cōpingūt ruth: q̄ in dieb⁹

moysi d̄r p̄phētia large aut̄ d̄r p̄phētia denūciatō futuro-
rū factis vel verbis figuratiua. r̄ fm̄ hoc libru vet̄e. testam̄.
dicūt̄ p̄tinere p̄phētia. q̄ in illis p̄tinēt̄ figure futuroz. j.
Corinth. x. Omnia in figura p̄tingebāt illis. Specialit̄ d̄r
p̄phētia denūciatō futuri verbis vel factis p̄ hoīem sp̄si
p̄phētie h̄nt̄. Sic
psalteriū r̄ daniel d̄r
cunt̄ p̄phētie. Spe-
cialissime d̄r p̄phe-
tia denūciatio futu-
ri verbis vel factis
antonomatice. r̄ p̄ vi-
ros p̄phas. r̄ sic Iō-
sue r̄ Iudicū r̄ duo
primi libri Regū p̄-
phētie dicūt̄. Pro-
p̄rie d̄r p̄phētia de-
nūciatio futuri vt̄ fu-
turi. vt̄ Esaiē. Hiere-
remie r̄ ceteroz. vel
aliter dici p̄t q̄ p̄-
phētia triplr̄ d̄r: offi-
cio: gr̄a: r̄ missione.
Officio q̄n aliq̄s eli-
gebat̄ q̄ in dubijs cō-
suleret d̄m. sic moy-
ses r̄ iosue. **C** Gr̄a sic
ille q̄ p̄ inspirationē
noticiā aliquoz da-
bat. q̄ nec natura nec
disciplina aliqua da-
ri poterat sicut Da-
uid r̄ Daniel. Missi-
one. sic ille quē mit-
tebat d̄ns ad denun-
ciandū que ei inspi-
rauerat. vt̄ ionas. q̄
vō p̄phete nō dice-
bant̄ nec opera eozū
p̄phetaz opera vo-
cabāt̄ nisi q̄ aut̄ mis-
sione aut̄ officio pro-
phetabāt. I. z inspira-
tione edocti eēt. iō
dauid r̄ daniel inter
p̄phetas nō cōputant̄. q̄ nec officiū habuerūt nec missi fu-
erunt tñ gr̄am p̄phetandi habuerūt. r̄ in veritate p̄phete
fuerūt. **C** Compingunt. i. cōiungunt. vide vbi exponit̄
compingere in opusculo de vocabulis bible. **C** Quēz
nos regnoz rē. q̄ agit de duobus regnis. s̄. de regno dua-
rū tribuū q̄d dicit̄ regnū iuda. r̄ de regno decem tribuū.
q̄d dicit̄ regnū israel. **C** Chareasra. hebraice liber. xij.
p̄phetarū. **C** Agiographa. supra exposita sunt in plo-
go sup̄ Iosue circa principium. **C** Quē quinq; incisi-
onibus. i. quinq; petitionibus vel distinctionibus q̄ sunt p̄
fiat fiat. quatuor primas distinctiones terminant̄ quatu-
or psalmi qui terminant̄ in fiat fiat. s̄. Beatus qui intelli-
git. Deus iudiciū. Misericordias d̄ni. r̄ Confitemini se-
cundum. r̄ inde vsq; ad finem p̄tendit̄ quinta distinctio.
p̄pter istas quinq; distinctiones volebat̄ hieronym⁹ dice-
re quinq; libros esse psalmoz. **C** Comuntio: tamen opinio
est q̄ sit vnus liber. **C** Vñ sic intitulatur psalterium. **C** Inci-
pit liber hymnoz vel soliloquioz de christo.
C Masloth. hebraice: parabole grece. p̄ouerbia latine.
Est aut̄ p̄uerbiū parabola vel similitudo. vbi aliō d̄r r̄ aliō
intelligit̄. vnde dicit̄ p̄uerbiū quasi pro verbo positus
vel quasi verbum p̄ alio. vide in opusculo de vocabulis
bible. vbi exponit̄ parabola.
C Coeeth. hebraice: Ecclesiastes grece. p̄conator latine
q̄ eius sermo non est ad vnum s̄ ad vniuersos. **C** Conator
aris. d̄r loqui ad contiones. vñ de conacionator d̄r qui p̄-

prologus

suadet vel loquitur constant. **S**yrasyrim hebraice cā-
tica canticorū latine. Syr em canticum: a articulus: syrim
canticorū interpretat que sic appellant eo q̄ vniversa cantica
sceliant sicut sanctasancorū dicebant: q̄ sanctorū ppa-
ratione sanctorū erant. vel q̄ exteriori oraculo erāt sancti

ora. q̄re pleni⁹ d̄ his
tribus libris r de sa-
plentie libro r de ec-
clesiastico infra i p-
logo sup libros Sa-
lomonis: qui sic in-
cipit. **I**ugate eplazē.

Dabrielamim.
hebraice: palypome
non grece: vba diez
latie. **D**abrielamim
terminat in m. q̄d si
cut patet p̄ glosam
Ptero. **G**en. xxxv.
vbi d̄. Erant q̄ pu-
tati beniamin filiū
dierū interpretari. dex-
tera em d̄ iamin. et
sinist̄ in n. dies q̄dez
appellant iamin. r
terminant in m. cuz
ḡ dabrielamim in-
pretat verba dieruz
r non verba dextre.
patet q̄ terminant i
in m. r non n.

Chronicon. id ē
tēpale vel tempora-
neum. eo q̄ totū tē-
pus p̄lectit ab adā
vsq̄ ad finem reguz
Et d̄ a chronon q̄d
est tps. r inde chro-
nicus ca. cū. i. tem-
poralis vel tempo-
raneus. et chronica
cor. tpa vel tempo-
rum series vel ordo
vel vbi tempa v̄ fa-
cta d̄inersorū tempo-
rum p̄tinentur. vide
supra i epla ad pau-
linum. vij. ca. vbi ex-
ponit paralyppome-
non.

Cynoth
hebraice. treni grece
lamentationes latine.

Quos sub numero rē. iij. cap.
xxiij. seniores sunt ve. re. doc. eminentiā virtutū r p̄fectio-
nem operū docentes. nam quater sex faciūt. rxiij. v̄ p̄ q̄-
temariū designet eminentiā virtutū. p̄ senariū p̄fectō ope-
rum. q̄ sex dies sunt in quib⁹ licet operari. vel p̄ seniores.
rxiij. designant duodecim patriarche r. xij. prophete.
Aldozantes agnū. i. xpm verū deū credentes eum pro
nobis passum. **P**er coronas victorie temptationū intelli-
gūt. quas p̄stratis vultib⁹ offerūt: dum om̄ia bona sua dō
humiliter attribuūt. **A**ialia quatuor sicut dicit glo. xpc q̄
natus est: passus: resurgēs: ascendēs: r breuiter tangit glo-
sa. q̄ xpc d̄ hō in natiuitate. vitulus qui est aial immolati-
cum in passione: leo fortis in resurrectione: aquila q̄ in al-
tum volat in ascensione. **V**el virtus fortitudinis designa-
tur in leone. in vitulo immobilis virtus tempantie: in hoie
virtus iusticie. in aquila q̄ viget in visu virtus prudentie.
vel in hoie humanitas. in vitulo sacerbotium. in leone re-
gnum. in aquila exprimit diuinitatis sacramentum.
Culatis ante. rōne principij. **E**t retro. rōne finis
ip̄e est em̄ alpha r o. initū r finis. **A**poca. rxi. b.

o r̄i q̄si galeatū principij oī-
bus libz q̄s de hebreo xti-
mus i latinū puenire p̄t vt
scire valeamus q̄cqd extra
hos ē inf apocrypha eē po-
nendū. **I**git sapia q̄ vulgo
salomonis inscribit. r iesu
filij syrach liber r iudith: r
thobias: r pastor n̄ s̄ in ca-
none machabeorū primū li-
bz hebraicū repperi. sc̄ds
p̄ grecus est: q̄d ex ipsa phra-
a sin p̄bari p̄t. **Q**ue cuz ita
se habeant: obsecro te le-
ctor ne laborem meū repre-
hensionem estimes antiq̄-
r̄ s̄ rum. **I**n templo dei offert
vnusquisq̄ q̄d p̄t **A**lij au-
rum r argentū r lapides p̄-
t̄ r riosos: alij byssum et pur-
puram r coccum offerūt et
hyacinthū. **N**obiscum bñ
agitur: si obtulerimus pel-
a les r capraz pilos. **E**t ta-
men apls p̄temptiliora no-
stra magis necessaria iudi-
cat. **E**ñ r tota illa taberna-
culi pulcritudo et per sin-
gulas species ecclesie pre-
sentis futureq̄ distinctō pel-
b lib⁹ tegit r cilicis: ardorē
q̄ solis r iuriā ymbriū ea
c q̄ viliora s̄ p̄hibēt. **L**ege ḡ
o primū samuel r malachim

Elamamib⁹. i. in sanctis tūis gr̄as agentib⁹. **D** Sa-
ctus. pater. **E** Sanctus. filij. **S** Sanctus. sp̄s sanct⁹
ḡ d̄ns. p̄pter regnū q̄d p̄p̄ū est bonitat. **H** Deus. i.
videns p̄pter sapiam. **I** Om̄ipotens. p̄pter potentiam.
k **Q**ui erat. sine principio. **I** Et q̄ est immutabilis.

Et q̄ ventur⁹ est
glo. filius corpaliter
apparebit: tota dei-
tas se manifestabit
hoibus. **H**ic
plogus rē. vide di-
uisionē suprapositā
in principio plogi.
o **G**aleatū princi-
plū. metaphoricē lo-
quit. q̄ sicut capiti
supponit galea r ar-
matū p̄tra hostes se
defendit sic plogus
iste om̄ibus q̄s hie-
ronym⁹ de **H**ebreo
transulit in latinuz
supponi p̄t r defē-
dit sacra scripturam
p̄tra illos qui indu-
cūt apocrypha pro
aglogphis. vide su-
pra in plogo sup so-
sue in principio: r i-
ueles q̄d sit apocry-
phū r q̄d aglogphū
p̄ **E**x ipsa phrasit
i. ex ipso mō loquē-
di. q̄ grecaz redoler
eloquentiā. **P**hras̄
grece locutio latine
vnd p̄phrasit. i. cir-
cūlocutio r ant̄phra-
sis cōtraria locutio.
Item phraso verbū
grecū idēz est q̄d lo-
quor. r inde phrasit
locutio. r inde fra-
stes locutor. et p̄po-
nit metaphrases. id
ē int̄pres. a p̄phra-
stes q̄ min⁹ bñ inter-
prat. q̄ **Q**ue cuz
ita se ha. rē. antiq̄rū
i. lxx. interpretum.

In tem. als in ta-
bernā. dei rē. humiliādo se videt pot⁹
p̄medare. lxx. inter-
pres q̄ p̄denare. **D**ñ in sc̄do libro
ruffinū cū posuiss̄
eadem verba que hic sequunt̄ dicit
Quanto p̄tra. lxx. in-
terpres tūmēā supcillo. vt illos aurū r
p̄ciosos lapides et
purpurā me pelles r pilos capraz
in tabernaculo xpo ob-
tulisse p̄fitear. **S** **O**fferit q̄d p̄t **E**xo. xxv. c. et. xxxv. b.
Byssum. linū candidissimū. **V** **C**occū. i. coccinium:
vel vermiculū. **V** **H**ycinthū. quendā lapidem precio-
sum. q̄nq̄ ponit hyacinthus p̄ lana vel serico hyacinthini
coloris. r ita p̄t hic accipi. r melius q̄ p̄ lapide.
Purpuram. pannū sericū p̄ciosum. **N**ota q̄ byssus ē
coloris niuei. coccus flamel: hyacinth⁹ aerei purpura san-
guinei. de istis quatuor operimentis que ponuntur h̄ fit
mentio **E**xodi. xxxv. **E**t tamen apls. j. **C**orinthio. xij.
multomagis membra que vident̄ corporis infirmiora eē
necessarioza sunt rē. **C**ilicis. i. sagis cilicinis de pilis
capraz factis: vnde r capillacia vel capillacia vela dicun-
tur. **L**ege ergo primum. anteq̄ p̄terse iudices.
Samuel rē. id est a me translatum. samuel apud he-
breos continet duos primos libros regum apud nos ma-

